

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet

Dokumentasjon av statistikken

Caroline Moe, Anne Karin Linderud Haugen

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2025/25

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 25. august 2025

ISBN 978-82-587-2028-4 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Dette dokumentasjonsnotatet beskriver produksjonsprosessen knyttet til produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet og inneholder bakgrunnen for statistikken, definisjoner, datakilder, samt beskrivelse av prosesser og formidlingsrutiner.

Dokumentasjonsnotatet beskriver også metodiske endringer som er gjort i perioden 2020-2022 og tekniske endringer gjort i perioden 2024-2025, samt videre utviklingsplaner for forbedring av statistikken. Dokumentet erstatter notat 2017/41 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg» (Berit Storbråten 2017).

Dokumentasjonen er utarbeidet av Caroline Moe og Anne Karin Linderud Haugen ved Seksjon for næringslivets konjunkturer. Halvor Steffensen har bidratt med nyttige innspill og kvalitetssikring. Ansvarlig seksjonssjef er Jan Henrik Wang.

Dette notatet er tilgjengelig på Statistisk sentralbyrås nettsider under adressen <http://www.ssb.no/publikasjoner>

Statistisk sentralbyrå, 12. august 2025.

Jan Henrik Wang

Sammendrag

Formålet med dette notatet er å beskrive og dokumentere hvordan statistikken produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet utarbeides etter endringene som ble gjennomført i 2020-2022.

Statistikken er en volumindeks hvor hovedformålet er å kartlegge aktivitetsutviklingen innen bygge- og anleggsnæringen.

Disposisjonen i dette dokumentasjonsnotatet er bygget rundt SSB sin prosessmodell, som er et felles referansegrunnlag for den statistikkfaglige produksjonsprosessen, og som medvirker til å sikre en standardisert og effektiv statistikkproduksjon av høy kvalitet.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Innledning	6
1.1. Formål.....	6
1.2. Bakgrunn.....	6
1.3. Samarbeid med andre seksjoner.....	7
2. Avklare behov	8
2.1. Nasjonale og internasjonale behov.....	8
2.2. Definisjoner.....	8
2.3. Datakilder	10
3. Planlegge	11
3.1. Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF)	11
3.2. Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret)	11
3.3. Sykefraværstatistikk.....	13
3.4. Næringenes økonomiske utvikling	14
4. Bygge	15
4.1. Utvikling og vedlikehold av produksjonssystemet	15
4.2. Produksjonssystemet	16
4.3. Planer for videreutvikling av statistikken.....	16
5. Samle inn	18
5.1. Populasjonsavgrensning.....	18
5.2. Datainnsamling og datakilder	18
6. Klargjøre	21
6.1. Kontrollere og editere	21
6.2. Uttrekk av relevante arbeidsforhold fra a-ordningen.....	21
6.3. Beregning av timeverksindikatoren	22
6.4. Indeksring og sesongjustering	24
6.5. Feiltyper.....	26
7. Analyse	29
7.1. Sammenligning med andre størrelser	30
7.2. Usikkerhet og revisjon av statistikken.....	32
8. Formidle	34
8.1. Publisering på ssb.no	34
8.2. Rapportering til Eurostat.....	34
8.3. Konfidensialitet	34
8.4. Arkivering av data	35
Referanser	36
Vedlegg A: Ferie- og virkedager 2016-2030	38

1. Innledning

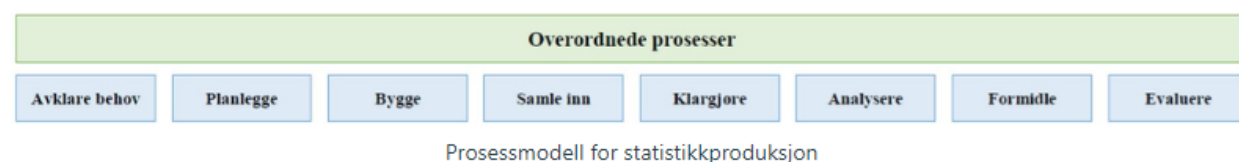
1.1. Formål

Formålet med dette notatet er å dokumentere hvordan produksjonsindeks for bygge- og anleggsaktivitet utarbeides etter at produksjonsprosess og metode ble vesentlige endret fra og med publisering av statistikk måneden januar 2022. Notatet beskriver bakgrunnen for endringene og begrunner valg av metoder i forbindelse med omleggingen.

Produksjonsindeksens formål er å måle utviklingen i verdiskapning innen bygge- og anleggsnæringen på månedsbasis. Verdiskapningen er uttrykt ved bearbeidingsverdi til faktorpriser eller bruttoproduksjon minus vareinnsats, eksklusive avgifter og subsidier. Statistikken finansieres i sin helhet over statsoppdraget.

Notatet er strukturert etter SSB sin prosessmodell for standardiserte arbeidsprosesser i statistikkproduksjonen, som skissert i Figur 1.1 nedenfor. Modellen består av åtte statistikkprosesser som bygger på hverandre. Kapitlene er inndelt etter statistikkprosessene fra og med avklaring av behov til og med formidle.

Figur 1.1 SSB sin prosessmodell for statistikkproduksjon

Kilde: [Prosessmodell for statistikkproduksjon - Statistisk sentralbyrå](#)

1.2. Bakgrunn

Statistisk sentralbyrå (SSB) har utarbeidet produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet siden 1995. Produksjonsindeksen er en volumindeks som skal måle endringer i aktiviteten, og er en viktig indikator for bygge- og anleggsbransjen, og en sentral input i det månedlige og kvartalsvise nasjonalregnskapet.

Relevante forordninger

Norge er pålagt å utarbeide statistikken gjennom EØS-avtalen og tilhørende krav til statistikk fra Eurostat. Tidligere var SSB sine næringsstatistikker forankret i flere ulike europeiske forordninger, men i 2021 ble de harmonisert og samlet i ett felles rammeverk. Dette skal sikre god konsistens og en samlet tilnærming til utvikling, produksjon og formidling av statistikken på tvers av ulike statistikkområder. Tidligere ble kravene til utarbeidelse og leveranse av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet regulert av [Rådsforordning \(EF\) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk \(pdf\)](#). Fra og med januar 2021 er statistikken forordnet gjennom den nye forordningen [Europaparlament- og rådsforordning \(EU\) 2019/2152 av 27. november 2019 om europeisk næringslivsstatistikk \(EBS\) \(pdf\)](#). Endringene som ble gjennomført for konjunkturstatistikkene i SSB som følge av den nye forordningen er omtalt i artikkelen [Endringer og utvidelser i SSBs-konjunkturstatistikk \(ssb.no\)](#).

I forbindelse med innføring av ny forordning, ble det vedtatt nye europeiske krav som innebar omfattende endringer for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet. Frekvensen ble endret fra kvartal til måned med virkning fra og med publisering av januar 2021. Kravet om første referanseperiode ble satt til januar 2005, noe som gjorde det nødvendig å estimere månedlige tidsserier for tilbakegående perioder med utgangspunkt i historiske kvartalsvise tidsserier.

De nye kravene innebar også pålegg om endring i underliggende næringsaggregater, fra nivåene CC1 bygg (buildings), og CC2 anlegg (civil engineering work) i henhold til [Standard for klassifisering av bygge- og anleggsprosjekter \(Classification of types of Construction\) \(ssb.no\)](#), som er en egen spesialstandard for bygge- og anleggsnæringen, til to- og tresifrede NACE-koder, definert ved [Standard for næringsgruppering \(SN 2007\) \(ssb.no\)](#), som også brukes for næringsstatistikk for andre næringer.

Etter omleggingen publiseres statistikken månedlig på to- og tresifret næringsnivå (NACE), samt en totalindeks for hele næringshovedområde F Bygge- og anleggsvirksomhet. De månedlige indeksene publiseres som ujusterte, kalenderjusterte, sesongjusterte, og glattede sesongjusterte indekser.

Historiske endringer i statistikken

Siden opprettelsen i 1995 har statistikken gjennomgått flere betydelige endringer. Fra og med 2000 ble produksjonsindeksen beregnet på grunnlag av innrapporterte timeverkstall, mens det tidligere ble beregnet gjennom kombinert bruk av byggeareal- og sysselsettingstall. Fra 2. kvartal 2004 ble bedriftene bedt om å inkludere innleid arbeidskraft fra vikarbyråer i rapporteringen, men fra 1. kvartal 2011 ble innleid arbeidskraft igjen tatt ut av rapporteringen, grunnet kvalitetsutfordringer.

Fra 1. kvartal 2016 gikk undersøkelsen over fra å være basert på en bedriftsundersøkelse til foretaksundersøkelse. Fra januar 2022 baseres indeksen på a-ordningsdata som foreligger på bedriftsnivå.

Den avsluttede kvartalsvise produksjonsindeksen for bygge- og anleggsnæringen er tidligere dokumentert i notatene [Rapport 97/1 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg», \(Jule 1997\) \(pdf\)](#), [Rapport 2002/33 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg» \(Gillund, Thomassen 2002\) \(pdf\)](#) og [Notat 2017/41 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg» \(Storbråten\) \(pdf\)](#).

1.3. Samarbeid med andre seksjoner

Arbeidet med produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet involverer flere seksjoner i SSB. Seksjon for næringslivets konjunkturer har hovedansvaret for produksjon av produksjonsindeksen, men statistikken produseres på bakgrunn av registerdata og statistikk som er kvalitetssikret og produsert i andre seksjoner. Seksjon for arbeidsmarked- og lønnsstatistikk leverer kvalitetssikrede månedlige filuttrekk fra a-ordningen, samt kvartalsvis sykefraværstatistikk, mens Seksjon for næringslivets strukturer bidrar med årlige tall for bearbeidingsverdi til faktorpris. Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet benyttes av Seksjon for nasjonalregnskapet til fremstilling av månedlig og kvartalsvis nasjonalregnskap.

2. Avklare behov

Avklare behov er den første hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Dette kapitlet omtaler brukerbehov for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, og definerer de mest sentrale begrepene knyttet til statistikken.

2.1. Nasjonale og internasjonale behov

Statistikken benyttes internt i SSB som en indikator for aktivitetsutvikling i bygg- og anleggsnæringen i ulike analyser av konjunkturutviklingen, samt til beregning av viktige indikatorer i nasjonalregnskapet. Andre brukere er media, finans- og analysemiljøer, og ulike offentlige instanser, som Finansdepartementet og Norges Bank.

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet er innlemmet i [EBS-forordningen \(eur-lex.europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu) som Norge er pålagt å følge på linje med andre EU- og EØS-land. Forordningen sikrer sammenlignbar statistikk på tvers av EU- og EØS-land, og på tvers av ulike næringer og statistikkområder. Fristen for oversending til Eurostat er én måned og 15 dager etter statistikk månedens utløp.

Tabell 2.1 under viser alle publiseringsnivåene for statistikken.

Tabell 2.1 Publiseringsnivå for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet

Næring
F - Bygge- og anleggsvirksomhet
41 - Oppføring av bygninger
41.1 - Utvikling av byggeprosjekter
41.2 - Oppføring av bygninger
42 - Anleggsvirksomhet
42.1 - Bygging av veier og jernbaner
42.2 - Bygging av vann- og kloakkanlegg, og anlegg for elektrisitet og telekommunikasjon
42.9 - Bygging av andre anlegg
43 - Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet
43.1 - Riving og grunnarbeid
43.2 - Elektrisk installasjonsarbeid, VVS-arbeid og annet installasjonsarbeid
43.3 - Ferdiggjøring av bygninger
43.9 - Annen spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet

Kilde: [Statistikk om Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet \(ssb.no\)](https://statistikk.om/Produksjonsindeks%20for%20bygge-og%20anleggsvirksomhet%20(ssb.no))

2.2. Definisjoner

Produksjonsindeks: En produksjonsindeks er en konjunkturindikator som måler utviklingen i bearbeidingsverdi til faktorpriser innen en bestemt næring for en gitt periode. Dette gjøres ved å måle endringer i produksjonsvolum og aktivitet ved korte, jevne intervaller, vanligvis månedlig. I tillegg til produksjonsindeks for bygge- og anleggsnæringen publiserer SSB månedlige produksjonsindekser for industri og tjenester, i henhold til [EBS-forordningen \(eur-lex.europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

Bedrift: En lokalt avgrenset funksjonell enhet som hovedsakelig driver aktivitet innenfor en bestemt næringsgruppe, det vil si firesifret NACE-nivå i henhold til [Standard for næringsgruppering \(SN 2007\) \(ssb.no\)](https://ssb.no). «Bedrift» er den norske betegnelsen for «Local Kind of Activity Unit», eller «LKAU». SSB brukte tidligere termen «virksomhet» om denne enhetstypen.

Foretak: Den minste kombinasjon av juridiske enheter som utgjør en organisatorisk enhet som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har selvstendig beslutningsmyndighet, særlig med hensyn til sine løpende ressurser. I mange tilfeller vil foretaket være identisk med den juridiske enheten, det vil si for eksempel et aksjeselskap.

NACE (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes): EUROSTAT (EU sitt statistikkkontor) sin næringsstandard. Denne er basert på FNs internasjonale næringsstandard, *ISIC (International Standard Industrial Classification of all Economic Activities)*.

Standard for næringsgruppering: Standarden er i første rekke en statistisk standard som danner grunnlag for koding av enheter etter viktigste aktivitet i Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister og i Enhetsregisteret. Den er en av de viktigste standardene i økonomisk statistikk og gjør det mulig å sammenlikne og analysere statistiske opplysninger både nasjonalt, internasjonalt og over tid. Næringsgruppering brukes også i administrative rutiner. Standarden er identisk med NACE for de fire første siffer, mens det femte sifferet (næringsundergruppe) betegner et nasjonalt norsk nivå.

Bearbeidingsnivå: Det mest detaljerte nivået som statistikken utarbeides på. For produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet er bearbeidingsnivået firesifret NACE.

Sesongjusterte serier: Serier hvor både kalender- og sesongeffekter er fjernet fra opprinnelige rådata/serier. For sesongjustering av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet brukes X-13ARIMA.

Kalenderjusterte serier: Serier som er justert for antall virkedager i måneden og for bevegelige helligdager. Virkedagskorrigering betyr at rådata er justert for at antall arbeidsdager kan variere fra måned til måned.

Ujusterte serier: Serier med primærinformasjon.

Registerdata: Data samlet inn av forvaltningsorganer i Norge om enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner og ordnet i offentlige registre med formål å administrere formelle rettigheter og plikter, som å yte velferds- og helsetjenester, tilby utdanning og beregne skatt. Statistikkloven regulerer SSB sin bruk og deling av registerdata, slik at personvern og andre viktige hensyn ivaretas.

Markedsrettet produksjon/virksomhet: Salg av produkter til økonomisk signifikante priser, produkter som brukes til naturalier, internleveranser mellom ulike bedrifter i et foretak, eller produkter som legges til lagerbeholdninger av ferdigvarer og produkter under arbeid. Økonomisk signifikante priser innebærer normalt at produksjonen selges til priser som over tid medfører at salgsinntektene overstiger produksjonskostnadene. Markedsrettet produksjon defineres på samme måte i Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet som i [Begreper i nasjonalregnskapet \(ssb.no\)](#).

Utførte timeverk: Antall timeverk utført av alle sysselsatte personer (lønnstakere og selvstendige) i innenlandsk produksjonsaktivitet. Timeverkene gjelder arbeid utført innenfor effektiv normalarbeidstid, med tillegg for utført overtid og fradrag for fravær pga. sykdom, permisjon, ferie og eventuelle arbeidskonflikter. Antall utførte timeverk er også påvirket av kalendermessige forhold (bevegelige helligdager og skuddår). Antall arbeidsdager vil kunne variere med inntil 3 dager fra ett år til det neste. Utførte timeverk defineres på samme måte i Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet som i [Variabeldefinisjonen for utførte timeverk i Nasjonalregnskapet \(ssb.no\)](#).

Bearbeidingsverdi til faktorpris: Summen av produksjonsverdi fratrukket kjøp av varer og tjenester (for andre varer og tjenester enn de som er kjøpt direkte for videresalg). Spesielle offentlige tilskudd for produserte/solgte varer og andre offentlige tilskudd/refusjoner er inkludert. Produktrelaterte skatter og avgifter er ikke inkludert.

2.3. Datakilder

Siden bygge- og anleggsnæringen i stor grad preges av lange produksjons- og leveranselinjer, ofte pågående i flere måleperioder (måneder), er det i praksis krevende å observere den kortsiktige utvikling i verdiskapning innen denne næringen. Som indikator for den månedlige aktiviteten i bygge- og anleggsnæringen benyttes derfor et estimat for antall timeverk utført av ansatte innen næringen.

Månedlig produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet beregnes ved bruk av registerdata fra Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret), bearbeidingsverdi til faktorpriser fra den årlige statistikken Næringenes økonomiske utvikling, og kvartalsvis sykefraværstatistikk for bygge- og anleggsnæringen. På bakgrunn av disse størrelsene, samt en fastsatt virkedags- og feriedagskalender, estimeres månedlige utførte timeverk innen bygge- og anleggsnæringen, som så brukes som indikator for månedlig produksjonsaktivitet i næringen. En detaljert beskrivelse av datakildene finnes i kapittel 3, mens avsnitt 5.2 beskriver nærmere hvilke variabler som brukes inn i beregning av statistikken.

3. Planlegge

Planlegge er den andre hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Her beskrives planleggingen av produksjonssystemet og hvilke datakilder som benyttes.

Overgangen fra kvartalsvis til månedlig publisering av statistikken som ble innført i 2022 ville medført en betydelig økning i oppgravebyrde for respondentene og økte produksjonskostnader for SSB, dersom det ikke samtidig ble gjort endringer i datakilder og produksjonsmetode. Kartleggingen av tilgjengelige alternative datakilder i forbindelse med overgangen konkluderte med at relativt nye registerdata fra a-ordningen, kombinert med annen tilgjengelig statistikk, egnet seg for å erstatte det opprinnelige produksjonsløpet basert på egen datainnsamling.

3.1. Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF)

Populasjonen defineres ved Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF), som er SSB sitt sentrale register over alle juridiske enheter og bedrifter i privat og offentlig sektor i Norge. Populasjonen oppdateres månedlig ved bruk av nyeste tilgjengelige situasjonsuttak, som i praksis definerer gjeldende situasjon i BoF ved utgangen av statistikk måneden. Populasjonen omfatter alle aktive bedrifter med hovednæring innen næringshovedområde F Bygge- og anleggsvirksomhet i Standard for næringsgruppering.

I henhold til europeiske krav skal populasjonen kun omfatte bedrifter som driver markedsrettet virksomhet. BoF innehar imidlertid ingen kjennemerker som entydig definerer om en enhet driver markedsrettet virksomhet eller ikke. For å tilnærme populasjonsavgrensningen til kun å gjelde markedsrettet virksomhet, er bedrifter tilknyttet foretak med kombinasjoner av enhetstyper, sektorkoder og organisasjonsformer som indikerer at de ikke driver markedsrettet virksomhet ekskludert fra populasjonen. Kriterier for populasjonsavgrensningen beskrives nærmere i avsnitt 5.1.

Utenlandske selskaper som driver virksomhet i Norge, skal inkluderes i statistikken. Norskregistrerte utenlandske foretak (NUF) inkluderes derfor i populasjonen, så lenge de er registrert med forretningsadresse i Norge. Rent teknisk er dette hensyntatt ved å utelate registerenhetstype '05' som definert i [Kodeliste for registerenhetstype \(BoF\) \(ssb.no\)](#).

For at produksjonsindeks for bygge- og anleggsstatistikk skal fange opp aktiviteten fra utenlandske selskaper, må registrering i Enhetsregisteret og tilknyttede registre være korrekt. Dette er utfordrende, fordi mange utenlandske aktører opererer i en gråsoner mellom det som defineres som norsk produksjon og eksport av tjenester.

3.2. Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret)

Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret) er grunndataregisteret over arbeidsforhold som eies og forvaltes av Nav. Registeret inneholder detaljerte opplysninger som arbeidsgivere innrapporterer om arbeidsforhold i Norge. Aa-registeret ble opprettet i 1978, men det var først i 2015, med innføring av a-ordningen (en samordnet måte for arbeidsgivere å rapportere opplysninger om inntekt og ansatte til Nav, SSB og Skatteetaten), at registeret ble utvidet med opplysningene som brukes som input i beregningen av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet. ([Nav, 2025](#)) På grunn av kvalitetsutfordringer i startfasen, regnes 2016 som det første hele året med brukbare data for statistikkformål.

A-meldingen er navnet på den månedlige elektroniske innrapporteringsmeldingen som går fra arbeidsgivere til Nav, SSB og Skatteetaten. Fristen for innlevering av a-meldingen er om lag den 5. i den etterfølgende måneden. ([Skatteetaten, 2025a](#)) SSB mottar dataene rundt fem dager etter. Samtidig med data for foregående måned, mottar SSB også erstatningsmeldinger og forsinkede meldinger fra tidligere perioder. Data som er kvalitetskontrollerte for statistikkformål og klare til å brukes som input i beregningen av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet tilgjengeliggjøres av seksjon for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk i SSB om lag den 20. i måneden etter statistikk måneden.

Et foretak har opplysningsplikt og må levere a-melding dersom det har ansatte eller utbetaler lønn, pensjoner eller andre ytelser. Foretaket skal rapportere inn informasjon hver måned til og med den måneden den ansatte slutter, også i måneder den ansatte ikke har fått utbetalt lønn. Opplysningsplikten innebærer plikt til å gi opplysninger om arbeidsforhold, lønn og andre ytelser. ([Skatteetaten, 2025a](#)) I beregning av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet brukes opplysninger om avtalt stillingsprosent, antall ukentlige arbeidstimer som utgjør en fulltidsstilling, start- og sluttdato for arbeidsforholdet, i tillegg til enkelte lønnsvariabler.

For timelønnede arbeidsforhold rapporteres timelønn og antall timer som ligger til grunn for utbetalt timelønn, mens for ansatte med avtalt fastlønn rapporteres ikke opplysninger om antall lønnede timer direkte. For å estimere utførte timeverk innen bygge- og anleggsvirksomheten for denne gruppen, benyttes en kombinasjon av rapporterte opplysninger fra a-ordningen og opplysninger fra andre kilder.

Basert på opplysninger fra a-ordningen om avtalt stillingsprosent, antall avtalte ukentlige arbeidstimer som utgjør en fulltidsstilling, og start- og sluttdatoer for arbeidsforholdene, beregnes antall avtalte arbeidstimer for en full arbeidsuke. Ved å kombinere opplysningene med antall virkedager i en måned, utledes antall avtalte timeverk for en bestemt måned. For å gå fra antall avtalte arbeidstimer til faktisk utførte arbeidstimer, gjøres flere antakelser som er beskrevet i avsnitt 6.3.

En viktig fordel med Aa-registeret sammenlignet med de fleste andre registerdatakilder, er at opplysningene allerede er tilgjengelige på bedriftsnivå (LKAU). A-meldingen fungerer derfor som en månedlig ajourføring av hvilke bedrifter som er økonomisk aktive hver måned, i betydningen av at både lønn og antall avtalte arbeidstimer meldes inn. Rapportering på bedriftsnivå gjør det også mulig å møte kravet fra Eurostat om å produsere statistikken på bakgrunn av bedriftenes, og ikke det juridiske foretakets registrerte næringskode, uten noen form for metodisk oppsplitting av innrapporterte opplysninger.

Enkelte variabler i Aa-registeret er frivillige å rapportere og derfor forbundet med lavere kvalitet enn obligatoriske opplysninger. I beregningsopplegget for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet benyttes de frivillige variablene start- og sluttdato for opptjening av ytelser, men kun for å selektere arbeidsforhold som kvalifiserer til en antatt bedre metode for timeverksestimering enn den som benyttes for arbeidsforhold uten disse opplysningene. For alle timelønnede arbeidsforhold hvor rapportert start- og sluttdato samsvarer med henholdsvis første og siste dag i kalendermåneden, beregnes timeverksbidraget ved å bruke rapporterte opplysninger om antall lønnede arbeidstimer, i stedet for å gå veien om antall avtalte timeverk i en fulltidsstilling og stillingsprosent.

En ulempe ved Aa-registeret er at det kun inneholder informasjon om bedrifter som har registrert ansatte, og ikke gir noe informasjon om aktiviteten som utføres i bedrifter uten ansatte. Bedrifter uten ansatte ekskluderes dermed fra beregningen av månedlig produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, til tross for at de definisjonsmessig er inkludert i populasjonsavgrensningen

basert på BoF som beskrevet i avsnitt 3.1 over. Dette gjelder for alle typer bedrifter, men gjør seg spesielt gjeldende for enkeltpersonsforetak, som i de fleste tilfeller ikke har registrerte ansatte.

SSB har vurdert utviklingen i aktiviteten i enkeltmannsforetak basert på oppblåste data fra den tidligere kvartalsvise undersøkelsen, og funnet at denne er svært stabil. Fordi det nettopp er aktivitetsutviklingen en ønsker å måle, ikke nivået, er det vurdert at ekskludering av disse bedriftene mest sannsynlig ikke reduserer kvaliteten nevneverdig.

Utenlandske selskaper som utfører oppdrag i Norge eller på norsk sokkel har opplysningsplikt og skal levere opplysninger til a-meldingen på lik linje med norske selskap. Alle utenlandske arbeidsgivere skal rapportere opplysninger om lønn og godtgjørelser samt forskuddstrekk uavhengig av skatteplikt eller beskatningsrett etter skatteavtale. ([Skatteetaten, 2025b](#))

For enkelte variable kan det forekomme betydelige revisjoner som følge av forsinkede meldinger og erstatningsmeldinger fra første tilgjengelige datasett for en statistikkmåned til den neste versjonen som er tilgjengelig én måned senere. Det lages derfor to versjoner av datasettet fra a-ordningen, hvor versjon 1 betraktes som en foreløpig versjon, mens versjon 2 anses som endelig versjon.

Data i versjon 2 av datasettet gjennomgår en ekstra kvalitetssjekk hos Seksjon for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk i SSB ved at de vaskes mot versjon 1 for nyeste tilgjengelige periode. I de månedlige uttrekkene som brukes i beregning av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet for 2024 er forskjellen mellom versjon 1 og 2 på mellom 1500 og 6700 arbeidsforhold. Dette tilsvarer mellom 0,6 og 2,8 prosent av arbeidsforholdene innen bygge- og anleggsnæringen.

Som følge av betydelige revisjoner i grunnlagsdataene, er det innført en fast revisjonsrutine i beregningsopplegget for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, hvor revidert (endelig) produksjonsindeks for foregående statistikkperiode publiseres på samme tidspunkt som publisering av (foreløpig) produksjonsindeks for en ny statistikkmåned.

3.3. Sykefraværstatistikk

For å justere for sykefravær benyttes egen- og legemeldt sykefravær for ansatte innen bygge- og anleggsnæringen fra [SSB sin sykefraværstatistikk \(ssb.no\)](#).

Estimerte arbeidede timer i statistikkmånedene korrigeres med et gjennomsnitt av sykefraværshraten fra samme kvartal de tre foregående årene. På denne måten kompenseres det i noen grad for sesongvariasjonen i sykefraværet gjennom året. Metoden fanger imidlertid ikke opp endringer i sykefraværshraten siden foregående år. Det betyr at sykefraværet underestimeres noe i perioder med økende sykefraværshrate, slik en kan observere i perioden 2019-2024.

Uten korrigerings for sykefravær ville alle *egenmeldte sykefraværstimer* telt med som arbeidede timer i næringen, siden alt egenmeldt sykefravær faller innunder arbeidsgiverperioden på 16 dager, hvor arbeidsgiver utbetaler sykelønnen. Det finnes ikke noen dekkende måte å filtrere bort denne type sykefravær direkte fra uttrekket fra a-ordningen. Behandlingen av egenmeldt sykefravær medfører derfor ingen dobbeltkorrigeringer.

Dette er imidlertid ikke tilfellet for *legemeldt sykefravær*, hvor en andel allerede er utelatt fra opptrekket i a-ordningen. Dette gjelder kun legemeldt sykefravær utover arbeidsgiverperioden på 16 dager, for arbeidsforhold hvor arbeidstaker ikke har mottatt noe ordinær lønn i statistikkmånedene, og hvor sykepenger utbetales direkte fra Nav og ikke via arbeidsgiver. Disse tilfellene teller med som legemeldt sykefravær i sykefraværstatistikken, og merkes i tillegg med en

kode i a-ordningen som indikerer at arbeidsforholdet ikke har vært aktivt i perioden. Metoden innebærer derfor dobbeltkorrigering av sykefraværet for denne gruppen.

3.4. Næringenes økonomiske utvikling

Bearbeidingsverdi til faktorpris fra den årlige statistikken [Næringenes økonomiske utvikling \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/naringsstatistikk/naeringenes-okonomiske-utvikling) for år t-3 brukes for å vekte sammen timeverksestimater fra firesiffer næringsnivå opp til tre- og tosifret NACE, samt et totalaggregat for næringshovedområde F Bygge- og anleggsvirksomhet. Bruk av vekter sikrer at det er næringenes relative størrelse målt i bearbeidingsverdi, ikke deres bruk av arbeidskraftstimer, som avgjør næringens betydning for de publiserte nivåene.

4. Bygge

Bygge er den tredje hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Hovedtrekkene i prosessen er utvikling, bruk og vedlikehold av produksjonssystemene. Dette kapitlet oppsummerer to omfattende omlegginger av statistikken som er gjennomført de senere årene og gir en kort beskrivelse av produksjonssystem og verktøy som benyttes i statistikkproduksjonen. Til slutt kommenteres planlagte fremtidige utviklings- og forbedringstiltak.

4.1. Utvikling og vedlikehold av produksjonssystemet

Utvikling og vedlikehold av produksjonssystemet er oppgaver som betraktes som pågående prosesser. I tillegg til løpende forbedringsprosesser har produksjonsløpet gjennomgått to betydelige omlegginger de seneste årene.

Metodisk omlegging 2020-2022

Beregningsopplegget gjennomgikk en betydelig omlegging i 2021-2022 i forbindelse med overgangen fra kvartalsvis utvalgsundersøkelse med elektronisk spørreskjema, til bruk av månedlige administrative data. Omleggingen ble gjennomført som følge av nye europeiske krav til økt hyppighet, og muliggjort av at relativt nye data fra a-ordningen er blitt gjort tilgjengelige for statistikkformål. Uten en innføring av nye datakilder, ville kravet om økt hyppighet fra kvartalsvis til månedlig publisering medført en økning i oppgavebyrde og kostnader knyttet til statistikkproduksjonen på 200 prosent. Overgangen fra direkte datainnsamling basert på en utvalgsundersøkelse til bruk av registerdata har i stedet medført at oppgavebyrden er fjernet helt, samt at SSB sine produksjonskostnader knyttet til statistikken er betydelig redusert sammenlignet med tidligere.

I kartleggingsarbeidet knyttet til eksisterende datakilder ble det konkludert med et nytt beregningsopplegg basert på data fra a-ordningen. Bruk av nye datakilder krevde innføring av nye beregningsmetoder og kvalitetsmål. Det nye opplegget bruker variabler knyttet til lønn og arbeidsforhold for å estimere antall arbeidede timer i statistikkmåned. Timeverkestimatet brukes deretter som et mål på produksjonsvolum i næringen. Gjeldende produksjonssystem er beskrevet i avsnitt 4.2, mens en mer detaljert gjennomgang av metode og beregninger gis i kapittel 6.

Teknisk omlegging 2024-2025

I 2024-2025 ble det gjennomført en omfattende omlegging av statistikken av mer teknisk art, da produksjonsløpet for statistikken ble overført til SSB sin nye skybaserte dataplattform for statistikkproduksjon (DAPLA).

Omleggingen innebar at produksjonsopplegget ble kodet om fra SAS EG til Python. Det ble også gjort strukturelle endringer for å gjøre opplegget kompatibelt med nye arbeidsmetoder knyttet til ny dataplattform, blant annet ved å tilpasse lagringsstruktur, benevnning og dokumentasjon av variable, uten at det ble gjort endringer i den statistiske metoden.

Endringene er del av et omfattende omleggingsprosjekt som berører store deler av SSB. Ifølge SSB sin [Årsrapport for 2024 \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/arsrapport-for-2024) skal den nye dataplattformen «gjøre det enklere å finne, bearbeide, koble, forvalte og dele data. Overgangen til ny plattform innebærer at alle statistikkproduksjonsløp bygges på nytt fra grunnen av».

4.2. Produksjonssystemet

Produksjonen av statistikken innebærer kontroll av data og bearbeiding til statistikk. Produksjonssystemet er primært bygget opp i programmeringsspråket Python. Dette avsnittet gir en overordnet beskrivelse av produksjonssystemet. En mer detaljert gjennomgang av metode og beregninger gis i kapittel 6.

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet produseres utelukkende basert på eksisterende statistikk og registerdata, og har ingen egen direkte datainnsamling.

Basert på registerdata fra BoF, kvalitetssikrede og klargjorte data fra a-ordningen og kvartalsvis sykefraværstatistikk, beregnes timeverksestimater for relevante arbeidsforhold knyttet til relevante bedrifter. For hvert relevante arbeidsforhold innen hver relevant bedrift beregnes et estimat over antall utførte timeverk i måneden. Før indeksering, aggregeres estimerte timer opp på bedriftsnivå, og videre på firesifret NACE.

Indekser på firesifret NACE vektes opp til publiseringsnivåene tre- og tosifret NACE, samt et totalaggregat for hele næringshovedområde F Bygge- og anleggsvirksomhet. Dette gjøres ved bruk av bearbeidingsverdi til faktorpriser fra statistikken Næringslivets økonomiske utvikling som vekter. Statistikken aggregeres også opp til egne nasjonalregnskapsaggregater basert på NACE.

Indeksene sesongjusteres ved bruk av metoden X-13ARIMA, programmert i programmeringsspråket R. Programpakken som brukes for sesongjustering er RJDemetra.

Det er bygget spesialtilpassede kontroller for statistikken, hvor nye og utgåtte bedrifter blir undersøkt, og næringsendringer kontrolleres. Oversiktstabeller og figurer som viser utviklingen i de underliggende næringene, samt bidrag fra hvert underaggregat, benyttes i makrokontroller og analyser.

For å gjennomføre ad-hoc analyser og drille ned i mer detaljerte tidsserier er det laget løsninger for å søke opp detaljerte tidsserier med mulighet for å presentere data grafisk og hente ut data for videre analyse. Det finnes blant annet løsninger for å endre frekvens og basisår for en tidsserie, slik at utviklingen i statistikker med ulike frekvenser og basisår blir sammenlignbare.

Data lastes inn til Statistikkbanken med standardiserte uttrekks- og lasteprosedyrer. Statistikkbanken er en SSB-applikasjon som inneholder tabeller hvor brukere kan hente ut ønskede tidsserier på ulike aggregeringsnivåer.

Statistikkbanken benyttes også for automatiske overføringer av statistikk til Eurostat. Leveransen gjøres på SDMX-format (Statistical Data and Metadata eXchange) som er en standard for utveksling av statistiske data og metadata mellom de nasjonale statistikkbyråene og Eurostat.

4.3. Planer for videreutvikling av statistikken

Fremover er det planlagt flere utviklingstiltak knyttet til pålagte endring i overordnede standarder og forbedring av metode.

Revisjon av NACE Rev 2 og Standard for næringsgruppering (SN 2007)

I løpet av 2025 skal revisjonen av næringsstandarden NACE Rev 2 og Standard for næringsgruppering (SN 2007) slutføres. Revisjonen skal bidra til at standardene i større grad gjenspeiler dagens næringsstruktur. SN 2007 i sin nåværende form er blitt benyttet siden 2009. Den reviderte standarden skal tas i bruk i produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet fra og

med publisering av statistikk måneden januar 2028. Det skal også publiseres sammenlignbare serier tilbake i tid.

Korrigerer for endringer i arbeidskraftsproduktivitet

Et planlagt kvalitetsforbedrende tiltak er å innføre justering for endringer i arbeidsproduktivitet over tid. Dette innebærer at den implisitte antakelsen om et én-til-én-forhold mellom antall arbeidede timer og produsert output innen bygge- og anleggsnæringen som ligger til grunn for dagens beregningssystem brytes.

Det er planlagt å gjenbruke løsningen for korrigerer av arbeidskraftsproduktivitet fra beregningsopplegget for [Produksjonsindeks for olje og gass, industri, bergverk og kraftforsyning \(ssb.no\)](https://ssb.no). Her beregnes produktivetsfaktorer på bakgrunn av volumendringer i bruttoprodukt per utførte timeverk hentet fra årlig nasjonalregnskap. Produktivetsfaktorene oppdateres årlig og beregnes som et gjennomsnitt for de siste fem årene.

Inkludere timeverk utført av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak

Det er en svakhet i dagens produksjonssystem at timeverk utført av innleid arbeidskraft fra *bemanningsforetak* utelates fra beregningen. Det er kun bruk av innleie mellom bedrifter innen bygge- og anleggsnæringen som inkluderes i dagens løsning.

Etterspørselen etter innleid arbeidskraft er gjerne mer konjunktursensitiv, og vil sannsynligvis reagere raskere på endringer i økonomien, sammenlignet med ansatte med direkte ansettelsesforhold i den aktuelle næringen. Å inkludere timeverk utført av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak i beregningene kan bidra til at vendepunkter i den økonomiske utviklingen avdekkes raskere. Bruken av innleie har også blitt påvirket av regulatoriske endringer de seneste årene. Resultatet av denne type endringer fanges ikke opp i sin helhet i dagens produksjonsløp.

SSB har ikke identifisert noen helhetlige datakilder for månedlig utvikling av innleid arbeidskraft til bygge- og anleggsnæringen. En aktuell tilnærming er å gjenbruke beregningsmodellen som benyttes for arbeidsforhold innen næring F Bygge- og anleggsvirksomhet også for arbeidsforhold innen næringen 78.2 Utleie av arbeidskraft. Siden det ikke finnes noen entydige opplysninger om hvilken næring en ansatt innen næring 78.2 er leid ut til, er det planlagt å benytte a-ordningsopplysninger om innrapporterte yrkeskoder, basert på standarden STYRK-98, for å selektere relevante arbeidsforhold. Et mer detaljert kartleggingsarbeid gjenstår for å definere nøyaktig hvilke yrkeskoder som bør inkluderes.

Fjerne timeverk ikke direkte involvert i produksjonsprosessen

I dagens produksjonsløp teller arbeidsforhold tilknyttet bedrifter innen næring F Bygge- og anleggsvirksomhet med i beregning av månedlig utvikling, uavhengig av arbeidssted eller type yrke.

Ved bruk av timeverk som indikator for kortsiktig utvikling innen bygge- og anleggsnæringen anbefaler Eurostats metodemanual for månedlig produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet imidlertid at bare timeverk fra arbeidere som er direkte involvert i produksjonsprosessen skal telle med, mens for eksempel administrasjonsmedarbeidere ansatt i næringen skal ekskluderes. ([Eurostat, 2021](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1))

For å avgrense beregningen til kun å gjelde timeverk for ansatte direkte involvert i produksjonsprosessen, er det planlagt å utnytte opplysningene i samme a-ordningsvariabel som i punktet om inkludering av innleid arbeidskraft over, nemlig innrapporterte yrkeskoder basert på standarden STYRK-98. Også her gjenstår det et kartleggingsarbeid for å definere hvilke yrkeskoder som bør inkluderes og hvilke som bør utelates.

5. Samle inn

Samle inn er den fjerde hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Hovedoppgavene under denne prosessen er å forberede og gjennomføre datainnsamlingen.

5.1. Populasjonsavgrensning

Populasjonen er definert ved Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) og skal omfatte alle aktive bedrifter som driver markedsrettet virksomhet innen Næringshovedområde F bygge- og anleggsvirksomhet, i henhold til Standard for næringsgruppering 2007 (SN2007). Observasjonseenheten og analyseenheten er bedrift.

I praksis finnes det ingen kjennemerker i BoF som entydig definerer hvorvidt en enhet driver markedsrettet virksomhet, men kombinasjonen av kriterier for populasjonsavgrensning i tabell 5.1 under sikrer at bedrifter som tydelig faller utenfor markedsrettet produksjon holdes utenfor populasjonen. Selekteringen innebærer blant annet ekskludering av ideelle organisasjoner, private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål, stats- og kommuneforvaltningen, fylkeskommuner, eierseksjonssameier og borettslag.

Populasjonen oppdateres månedlig ved bruk av nyeste situasjonsfil fra BoF. Situasjonsfilen definerer i praksis situasjonen i BoF ved utgangen av den aktuelle statistikkmåned. Uttrekket tar hensyn til registrerte avganger og tilganger som følge av konkurser, opprettinger eller næringsendringer. Alle enheter som er registrert med konkursdato i løpet av statistikkmåned utelates fra populasjonen.

Tabell 5.1 Kriterier for populasjonsavgrensning

Variabel	Verdi
Registerenhetstype ¹	"01" = Bedrift i enbedriftsforetak "02" = Bedrift i flerbedriftsforetak
Institusjonell sektorgruppering ²	"1120" - Statlig eide aksjeselskaper mv. "1520" - Kommunalt eide aksjeselskaper mv. "2100" - Private aksjeselskaper mv. "2300" - Personlige foretak "8200" - Personlig næringsdrivende
Organisasjonsform ²	"ANS" - Ansvarlig selskap med solidarisk ansvar "AS" - Aksjeselskap "ASA" - Allmennaksjeselskap "BA" - Selskap med begrenset ansvar "BBL" - Boligbyggelag "DA" - Selskap med delt ansvar "ENK" - Enkeltpersonforetak "KS" - Kommandittselskap "NUF" - Norskregistrert utenlandsk foretak "SA" - Samvirkeforetak

Kilde: ¹ Kodeliste for registerenhetstype (BoF), <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/322>

² Standard for institusjonell sektorgruppering, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/39>

³ Standard for organisasjonsform (BoF), <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/35>

5.2. Datainnsamling og datakilder

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet beregnes på bakgrunn av allerede klargjorte og kvalitetssikrede registerdata, samt annen statistikk produsert i SSB. Det gjøres derfor ingen egen datainnsamling knyttet til statistikken.

A-ordningen

A-ordningen danner det viktigste datagrunnlaget for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet.

Som input i statistikken benyttes datafiler som er kvalitetssikret og klargjort av Seksjon for Arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk. Behandlingen av a-ordningsdata i Seksjon for Arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk er dokumentert i [Berge, Christoffer, Bakke, Stine og Bye, Knut Snellingen \(2023\)](#).

Bruk av a-ordningen som datakilde for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet går gjennom to separate produksjonsløp, ett for timelønnede arbeidsforhold som møter visse tilleggskriterier, samt ett for fastlønnede og resterende timelønnede arbeidsforhold.

For timelønnede arbeidsforhold hvor den innrapporterte start- og sluttdatoen for utbetaling tilsvarer henholdsvis første og siste dato i statistikk måneden, benyttes et eget uttrekk av rådata fra a-ordningen. For denne gruppen benyttes rapporterte opplysninger om antall lønnede timeverk inn i estimeringen av antall utførte timeverk i statistikk måneden.

For timelønnede arbeidsforhold hvor start- og/eller sluttdato ikke er oppgitt, eller hvor minst én av disse avviker fra henholdsvis første og siste dato i statistikk måneden, benyttes en mer indirekte metode for timeverksestimering. Denne metoden benyttes også for fastlønnede arbeidsforhold. For disse to gruppene benyttes opptrekk av a-ordningsdata som er klargjort- og kvalitetssikret av seksjon for Arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk i SSB og som inneholder opplysninger om antall aktive arbeidsforhold fordelt på bedriftsnivå. For denne gruppen benyttes følgende opplysninger inn i statistikkproduksjonen:

- Antall avtalte timer i en fulltidsstilling per arbeidsforhold
- Avtalt stillingsprosent per arbeidsforhold
- Antall utbetalte overtidstimer knyttet til hvert arbeidsforhold

Opptrekk bestående av alle relevante arbeidsforhold fra a-ordningen kobles sammen med populasjonen som består av relevante bedrifter basert på kriterier i BoF. Det er populasjonen fra BoF som definerer hvilke bedrifter og næringskode som benyttes i beregningene.

Første tilgjengelige versjon av dataene fra a-ordningen brukes for å beregne nyeste månedsverdier, mens en oppdatert leveranse brukes for å revidere foregående måned med oppdaterte verdier. Dette innebærer at produksjonsindeksen for siste publiserte måned alltid må ansees som foreløpig, mens verdier for foregående måned er endelige.

Sykefraværstatistikk

Kvartalsvis egen- og legemeldt sykefravær for bygge- og anleggsnæringen fra SSB sin [statistikk om sykefravær \(ssb.no\)](#) benyttes for å estimere sykefraværet for statistikk måneden. Gjennomsnittlig fraværssrate for samme kvartal som statistikk måneden for de tre foregående årene brukes for å estimere utførte timeverk utfra innrapporterte opplysninger om avtalte timeverk.

Bearbeidingsverdi til faktorpris

Bearbeidingsverdi til faktorpris fra SSB sin årsstatistikk [Næringenes økonomiske utvikling \(ssb.no\)](#) for statistikkåret tre år tilbake i tid benyttes som vekter. Vektene oppdateres ved beregning av statistikk måned januar hvert år.

Virkedags- og feriekalender

For alle fastlønnede arbeidsforhold, samt for timelønnede arbeidsforhold hvor rapporteringsperioden oppgitt i a-ordningen ikke samsvarer med gjeldende statistikk måned, benyttes en kalender over antall virkedager og norske helligdager, og en fastsatt feriekalender fra nasjonalregnskapet, for å estimere faktisk utførte timeverk på bakgrunn av rapporterte avtalte timeverk. I modellen er virkedager definert som mandag-fredag, fratrukket norske helligdager. Feriedagene er fordelt etter antakelse om at ansatte i gjennomsnitt tar ut 10,5 feriedager i juli, 3

feriedager i august og 2,5 feriedager i desember. Mars og april er alltid tildelt minst 1 feriedag. I tillegg fordeles 1 feriedag mellom de to månedene, avhengig av påskens plassering. De resterende feriedagene er fordelt slik: 2 i februar, 1 i mai, 1 i juni og 1 i oktober. Oversikt over ferie- og virkedager for årene 2016-2030 finnes i Vedlegg 1.

6. Klargjøre

Klargjøre er den femte hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Hovedoppgavene under denne prosessen er kontroll, editering og beregning.

6.1. Kontrollere og editere

Med editering menes kontroll, gransking og editering av data. Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet produseres utelukkende basert på allerede klargjorte og kvalitetssikrede registerdata og annen statistikk produsert i SSB. I tillegg foretas egne kontroller på mikrodata og beregnede størrelser som er spesielt tilpasset denne statistikken.

Avvik mellom populasjonsavgrensningen fra BoF og uttrekket fra a-ordningen kontrolleres som del av produksjonsrutinene. Det gjøres kontroller av bedrifter som går ut og inn av populasjonen, for eksempel på grunn av nyopprettinger, konkurser eller næringsendringer. Dersom en bedrift har rapportert a-melding, men ikke finnes i populasjonsavgrensningen, kan det skyldes at bedriften har gått konkurs eller har endret næring fra bygge- og anleggsnæring til en annen næring. Dersom en bedrift er inkludert i populasjonen, men ikke finnes i a-ordningen, kan det skyldes for sen eller manglende rapportering av a-meldingen. Det kan også skyldes virksomhetsoverdragelser, fisjoner eller fusjoner der ansatte flyttes mellom bedrifter. Avvik mellom populasjonen og a-ordningen undersøkes og behandles skjønnsmessig i henhold til bedriftens betydning for næringen som helhet. Antall arbeidsforhold og beregnede timeverk kontrolleres mot tilsvarende verdier for tidligere måneder.

Dersom opplysninger om betydningsfulle bedrifter mangler, eller det er behov for avklaringer rundt innsendte data til a-meldingen, kan SSB kontakte opplysningspliktige arbeidsgivere. Siden statistikken produseres på bakgrunn av allerede kvalitetssikrede registerdata, er den direkte kontakten med opplysningspliktige begrenset.

Produksjonssystemet inneholder flere løpende kontroller og automatiske rettinger av beregnede størrelser. I behandling av timeverk for timelønnede arbeidsforhold er det blant annet lagt inn automatisk sletting av arbeidsforhold med antall timeverk lavere enn 0 eller høyere enn 500, da dette antas å være rettinger av tidligere perioder, heller enn et mål på arbeidsinnsats i måleperioden.

Til slutt foretas makrokontroller og analyser av utviklingen i næringen ved hjelp av oversiktstabeller og figurer over makrobildet for hver av de underliggende næringene, samt deres bidrag til totalindeksen.

For ad-hoc analyser og for å drille ned i mer detaljerte tidsserier benyttes verktøy der statistikkprodusenten kan søke opp detaljerte tidsserier for å presentere data grafisk og hente ut data for videre analyse. Her kan det også gjøres konverteringer til felles tidsintervall og basisår for å lette sammenligning av utviklingen i ulike statistikker over tid.

6.2. Uttrekk av relevante arbeidsforhold fra a-ordningen

Relevante arbeidsforhold selekteres fra a-ordningen basert på følgende tre kriterier:

- `arb_arbmark_status = '1'`, som indikerer arbeidsforhold med status som «Lønnstakere» i referanseuken (uken hvor datoen den 16. faller i).
- `arb_sys` i ('1a', '3b'), det vil si arbeidsforhold som enten har kode '1a' (Ikke-fiktive arbeidsforhold med lønn) eller kode '3b' (Arbeidsforhold uten lønn i statistikk måneden, men med lønn i måneden før og etter).

- arb_type i ('normalt', 'maritimt') som indikerer at arbeidsforholdet er registrert enten som «normalt» eller «maritimt» i a-meldingen. Oppdragsbaserte arbeidsforhold ekskluderes.

[Variabel- og kodeoversikten for statistikken Registerbasert lønns- og sysselsettingsstatistikk basert på a-ordningen \(ssb.no\)](#) gir en mer detaljert beskrivelse av variabeldefinisjonene.

Etter selektering på de tre kriteriene over, kobles relevante arbeidsforhold med populasjonsavgrensningen basert på Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) som beskrevet i avsnitt 5.1. De koblede dataene representerer dermed alle relevante arbeidsforhold for ansatte i alle bedrifter som er relevante for statistikken.

6.3. Beregning av timeverksindikatoren

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet beregnes med utgangspunkt i et mål på antall utførte timeverk i næringen. Dette fordi bygge- og anleggsnæringen preges av lange arbeidsprosesser, og derfor er det krevende å måle kortsiktig endring i produksjonsaktivitet ved hjelp av outputdata, som for eksempel omsetning. Bruk av timeverk for å måle månedlig aktivitetsutvikling innen bygge- og anleggsnæringen er derfor en av metodene som anbefales av Eurostat.

På grunn av forskjeller i tilgjengelig informasjon registrert i a-ordningen for time- og fastlønnede, benyttes to ulike tilnærminger for å beregne antall timeverk for de to typene arbeidsforhold.

Lønnede timer

For timelønnede arbeidsforhold inneholder a-ordningen opplysninger om antall lønnede arbeidstimer. For arbeidsforhold der innrapporterte timer dekker hele kalendermåneden, det vil si at rapportert startdato og sluttdato samsvarer med første og siste dag i kalendermåneden, benyttes innrapporterte lønnede timeverk som input i beregningen av faktiske utførte timeverk i måleperioden.

Overtidslønn og kontantlønn fra a-ordningen benyttes for å justere for overtid, og SSB sin sykefraværstatistikk for å justere for sykefravær. Metoden brukes på om lag 10 prosent av arbeidsforholdene, men med noe variasjon fra måned til måned.

Antall lønnede timeverk korrigeres med en overtid- og fraværssrate ved formelen under.

$$\hat{T}_s = (T_{l,s}) \cdot (1 + R_{o,s} - R_{f,s})$$

\hat{T}_s = Estimerte utførte arbeidstimer i statistikk måned s

$T_{l,s}$ = Antall rapporterte lønnede arbeidstimer i statistikk måned s

$R_{f,s}$ = Sykefraværssrate for statistikk måned s, estimert ved SSB sin kvartalsvise statistikk over egen- og legemeldt sykefravær innen bygge- og anleggsnæringen. Sykefraværssraten er konstant for alle tre månedene i kvartalet

$R_{o,s}$ = Overtidsrate for statistikk måned s, beregnet ved formelen under

$$R_{o,s} = \frac{0,85 \cdot L_{o,s}}{L_{k,s} - L_{o,s}}$$

$R_{o,s}$ = Overtidsrate i statistikk måned s

$L_{o,s}$ = Overtidslønn i statistikkmåned s , som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen

$L_{k,s}$ = Kontantlønn i statistikkmåned s , som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen og omfatter alle kontante ytelser fra arbeidsgiver

0,85 = justering for høyere timebetaling ved overtid. Faktoren anslår hvor mye overtidslønnen må reduseres for å tilsvare ordinær timelønn i antall timer.

Timeverksestimat

For fastlønnede arbeidsforhold rapporteres det ikke månedlige opplysninger om antall lønnede arbeidstimer. For denne gruppen estimeres derfor antall utførte arbeidstimer mer indirekte, ved en kombinasjon av variable hentet fra a-ordningen og andre kilder. Metoden benyttes også for timelønnede arbeidsforhold som enten mangler start- og/eller sluttdato, eller hvor minst én av disse avviker fra henholdsvis første og siste dato i kalendermåned.

Som datagrunnlag for timeverksestimeringen benyttes antall arbeidsforhold, innrapportert stillingsprosent, avtalte timer i en fulltidsstilling, samt overtidslønn og kontantlønn fra a-ordningen, sammen med estimert sykefravær basert på SSB sin sykefraværstatistikk, og en fastsatt virkedags- og feriekalender.

For hvert arbeidsforhold estimeres utførte timeverk ved formelen under. Denne formelen benyttes også i arbeidskraftsregnskapet og til å beregne størrelser for timeverk i nasjonalregnskapet.

$$\hat{T}_s = (V_s - F_s) \cdot S \cdot H \cdot (1 + R_{o,s} - R_{f,s})$$

\hat{T}_s = Estimerte utførte arbeidstimer i statistikkmåned s

V_s = Antall virkedager i statistikkmåned s , det vil si mandag til fredag, fratrukket norske helligdager og offentlige høytidsdager

F_s = Antall feriedager i statistikkmåned s basert på nasjonalregnskapets kalender over antatt ferieavvikling gjennom året

S = Stillingsprosent, som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen

H = Avtalte timer per virkedag ved 100 % stilling, som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen

$R_{f,s}$ = Sykefraværssrate i statistikkmåned s , estimert ved SSB sin kvartalsvise statistikk over egen- og legemeldt sykefravær innen bygge- og anleggsnæringen. Sykefraværssraten er konstant for alle tre måneder i kvartalet

$R_{o,s}$ = Overtidsrate i statistikkmåned s , som beregnet i formelen under

$$R_{o,s} = \frac{0,85 \cdot L_{o,s}}{L_{k,s} - L_{o,s}}$$

$R_{o,s}$ = Overtidsrate i statistikkmåned s

$L_{o,s}$ = Overtidslønn i statistikkmåned s , som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen

$L_{k,s}$ = Kontantlønn i statistikkmåned s , som innrapportert av arbeidsgiver i a-meldingen og omfatter alle kontante ytelser fra arbeidsgiver

0,85 = justering for høyere timebetaling ved overtid. Faktoren anslår hvor mye overtidslønnen må reduseres for å tilsvare ordinær timelønn i antall timer

Før indeksering summeres timeverksestimatet per arbeidsforhold opp på hver bedrift og videre på firesifret NACE.

6.4. Indeksering og sesongjustering

Produksjonsindeksen er en volumindeks som viser utviklingen i verdistørrelser korrigert for prisendringer, også ofte omtalt som utvikling i faste priser. Publisering av tidsserier som indekser gjør det enklere å tyde utviklingen over tid og å sammenligne fenomener som måles på ulike måter.

Basisperiode og referanseperiode

Basisår refererer til den perioden hvor indeksverdien settes til en gitt verdi, benyttes som et felles referansepunkt. I indeksberegningen blir estimerte nivåfall for timeverk indeksert ved at verdien av gjennomsnittet i basisåret settes lik 100. Når produksjonsindeks for bygge- og anleggsaktivitet benytter 2021 som basisår, skrives det gjerne som (2021=100).

For kjedede indekser benyttes også en mellomliggende referanseperiode i beregningen. For ikke å forveksle denne med basisår, er denne perioden her betegnet som referanseperiode. I produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet brukes foregående år som referanseperiode.

Elementærindekser på firesifret NACE-nivå

For å beregne indekser summeres først antall utførte timeverk i statistikk måneden som beregnet i avsnitt 6.3, opp på firesifret næringsnivå, som er det laveste beregningsnivået, eller *elementærnivået* for statistikken. Denne størrelsen sammenholdes med gjennomsnittet av beregnede timeverk i referanseperioden (foregående år) for å beregne korttidsindekser på elementærnivå.

$$I_r^s = \frac{T_s}{T_r} * 100$$

I_r^s = Korttidsindeks som viser utvikling fra referanseperiode r (månedlig gjennomsnitt av januar til desember foregående år) til statistikk måned s.

T_s = Timeverksmål for statistikk måned s.

T_r = Timeverksmål for referanseperiode r (månedlig gjennomsnitt for foregående år).

En ujustert korttidsindeks på 105 viser en økning på 5 prosent sammenlignet med gjennomsnittet av fjorårets beregnede timeverk.

Langtidsindeks på elementærnivå beregnes ved å kjede korttidsindeksen for statistikk måneden med langtidsindeksen for referanseperioden (foregående år):

$$I_b^s = \frac{I_r^s * I_b^r}{100}$$

I_b^s = Langtidsindeks som viser utviklingen fra basisår b (med indeksverdi = 100) til statistikk måned s.

I_b^r = Langtidsindeks som viser utviklingen fra basisår b til referanseperiode r (gjennomsnitt av året før)

Langtidsindeks på elementærnivå er en uvektet indeks og benyttes kun internt til kvalitetssikring og analyse. Størrelsen verken publiseres eller benyttes videre i beregningene av publiserte næringsnivåer.

Vekting

For at de publiserte indeksene skal ta inn over seg endringer i det relative forholdet mellom næringene, beregnes aggregerte indekser ved at korttidsindeksene på elementærnivå veies sammen til tre- og tosifret NACE, samt en total for hele næringshovedområde F. Som vekter benyttes bearbeidingsverdi til faktorpriser fra SSB sin statistikk [Næringenes økonomiske utvikling \(ssb.no\)](https://www.ssb.no) for årgang t-3. Vektene oppdateres årlig og sikrer at næringenes relative størrelse målt i bearbeidingsverdi, og ikke deres bruk av arbeidskraftstimer, avgjør næringens betydning for indeksverdiene for de publiserte næringsaggregatene.

For hvert elementærnivå (firesifret NACE) beregnes først en vektet størrelse, basert på korttidsindeksen for statistikkmåned s.

$$P_r^s = I_r^s * \frac{V_s}{100}$$

V_s = gjeldende vekt for statistikkmåned s.

Deretter beregnes en vektet korttidsindeks for hvert publiseringsnivå (næringshovedområde F, næring (tosifret NACE), og næringshovedgruppe (tresifret NACE)) ved å summere de underliggende elementærnivåene og dele på summen av vektene innen hvert aggregat.

$$I_r^s = \frac{\sum P_r^s}{\sum V_s} * 100$$

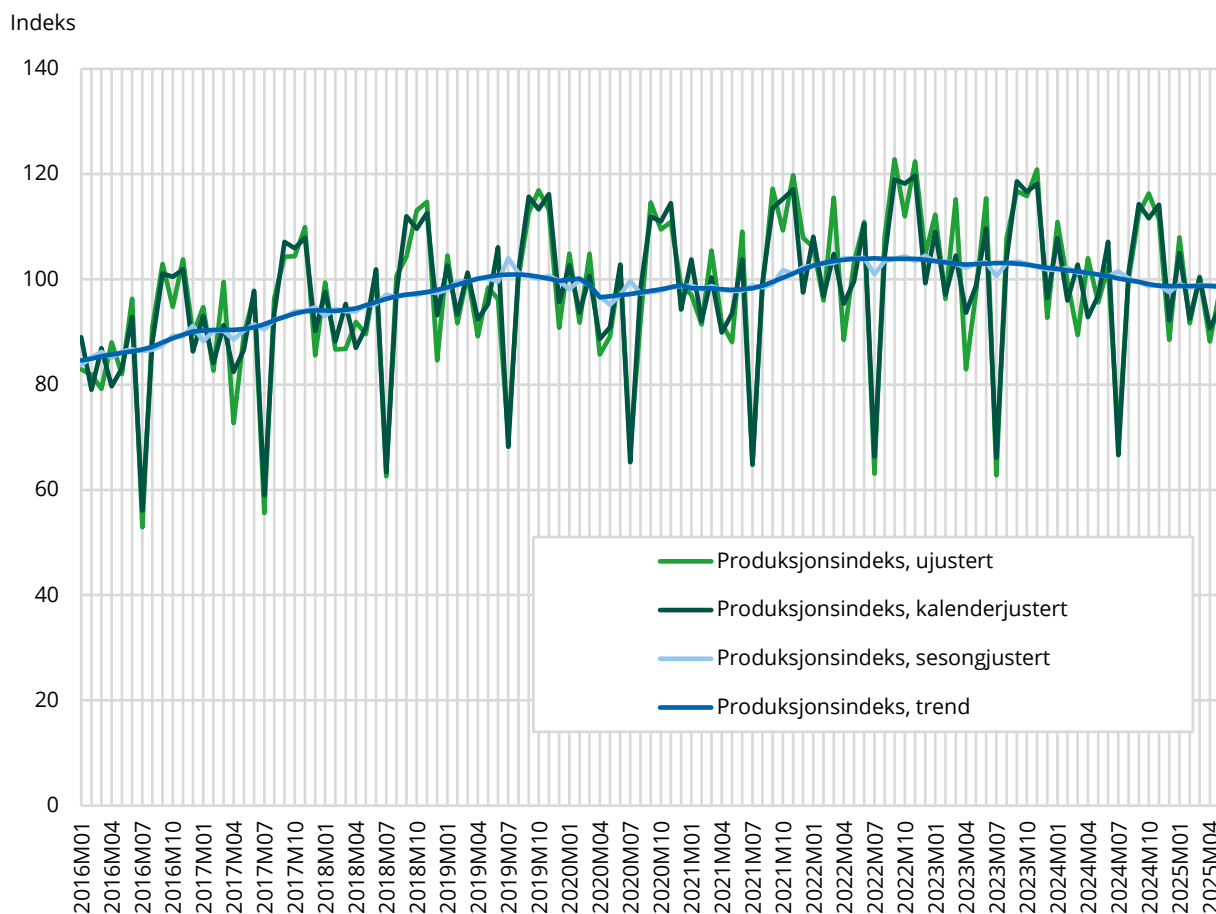
De vektete korttidsindeksene kjedes så på de gjennomsnittlige langtidsindeksene fra foregående år. Det beregnes kjedede langtidsindekser med basisår 2021 for næringshovedområde F, næring (tosifret NACE), og næringshovedgruppe (tresifret NACE).

$$I_b^s = I_r^s * \frac{I_b^r}{100}$$

Sesongjustering

Sesongvariasjoner gjennom året vanskeliggjør ofte en direkte tolkning av utviklingen fra én måned til den neste. For å lette tolkningen av korttidsstatistikk sesongjusteres mange tallserier ved bruk av X-13ARIMA eller andre sesongjusteringsverktøy. Bevegelige helligdager og ferieavvikling i juli og desember bidrar til at aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten varierer mye gjennom året. Variasjon i antall arbeidsdager i måneden vil også påvirke den månedlige utviklingen. Justering for sesongbetiget variasjon bidrar til at den underliggende økonomiske utviklingen kommer tydeligere frem.

For produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet publiseres sesongjusterte serier for to- og tresifret NACE, samt for totalserien. Det publiseres ujusterte, kalenderjusterte, sesongjusterte og glattet sesongjusterte (trend) indekser, i tillegg til vektene.

Figur 6.1 Produksjonsindeks, Bygge- og anleggsvirksomhet. Ujustert, kalenderjustert, sesong og trend (2021=100)

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanktabell 13430: Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring, måned og statistikkvariabel

Figur 6.1 viser ujustert og sesongjustert serie, samt trend for samlet bygge- og anleggsvirksomhet i perioden januar 2016 til og med mai 2025.

Torsdag den 12. mars 2020 innførte regjeringen tiltak mot spredningen av koronaviruset i Norge. Hele samfunnet ble påvirket, inkludert bygge- og anleggsvirksomheten. Sesongjusteringen under koronakrisen er gjort ved å innføre et nivåskift (level shift, LS) i mars og april 2020. Disse månedene inngår ikke i grunnlaget for beregningene av sesongmønsteret. Teknisk, i sesongjusteringsrutinen, blir dette gjort ved å spesifisere mars og april 2020 som ekstremverdier.

Analyser av datagrunnlaget i den nye månedlige statistikken viser ikke betydelige endringer i sesongmønsteret etter april 2020 og gjennom pandemien. Det er derfor valgt å inkludere verdiene fra og med mai 2020 i beregningen av sesongmønsteret. Valget er også begrunnet med relativt korte tidsserier for de mer detaljerte næringsaggregatene, med tall kun tilbake til januar 2016.

6.5. Feiltyper

Nedenfor forklares noen sentrale feiltyper som kan forekomme ved innsamling og bearbeiding av data til statistikk.

Dekningsfeil

Med dekningsfeil menes feil i registre som brukes som populasjonsbærere, og som kan medføre avvik mellom målpopulasjon og undersøkelsespopulasjon. Dekningsfeil kan skyldes overdekning, underdekning, forsinket oppdatering eller feilklassifiseringer.

Populasjonen til produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet defineres og oppdateres månedlig på bedriftsnivå i henhold til Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF). En liten andel av enhetene i populasjonen er erfaringsvis klassifisert med feil næringskode og/eller feil i andre kjennemerker knyttet til identifisering av enheten. Det er ikke gjort beregninger for å tallfeste omfang og betydning av slike feiltyper i forbindelse med populasjonsavgrensningen til produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, men feilen anses ikke å være større enn for annen kvantitativ korttidsstatistikk.

En annen kjent kilde til dekningsfeil knyttet til produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet kommer av at a-ordningen kun inneholder opplysninger om bedrifter med registrerte ansatte. I beregningsopplegget for den månedlige volumutviklingen regnes ikke produksjonsbidraget fra bedrifter uten ansatte med, noe som medfører en underdekning. Underdekningen er spesielt gjeldende for enkeltpersonforetak, som i de fleste tilfeller ekskluderes fra beregningen, til tross for at de definisjonsmessig er inkludert i populasjonsavgrensningen basert på BoF. SSB har vurdert aktivitetsutviklingen for enkeltmannsforetak i næringen basert på oppblåste data fra den tidligere kvartalsvise undersøkelsen og funnet at denne er svært stabil. Siden det er aktivitetsutviklingen fra måned til måned, og ikke nivået, en ønsker å måle med produksjonsindeksen, er det vurdert at underdekning av bedrifter uten registrerte ansatte mest sannsynlig ikke reduserer kvaliteten nevneverdig.

Frafallsfeil

Med frafallsfeil menes feil som enten skyldes enhetsfracfall, for eksempel ved at bedriften ikke har levert inn a-melding i tide, eller partielt fracfall, som vil si at bedriften har unnlatt å oppgi noen av opplysningene som brukes i beregning av statistikken.

Kravet til innrapportering for alle bedrifter med ansatte eller som utbetaler lønn, pensjon eller andre ytelser, begrenser feil som skyldes enhetsfracfall eller partielle fracfall. A-meldingen skal leveres fra og med den måneden beløpsgrensen på 1000 kroner per år er overskredet, og så lenge det foregår utbetalinger.

Til tross for krav om rapportering innen frist, forekommer forsinkelser og feilrapporteringer som innebærer behov for korrigerende etterinnrapporteringer. Første tilgjengelige versjon av a-ordningsdataene omtales derfor som foreløpige tall. En måned senere er andre versjon av dataene tilgjengelig. Disse brukes for å revidere tallene med endelig versjon av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet.

Å benytte første versjon av a-ordningsdataene innebærer større usikkerhet, men muliggjør bruk av en effektiv og godt dekkende registerdatakilde fremfor egen datainnhenting for å produsere korttidsstatistikk med korte tidsfrister. Avviket mellom første og andre versjon av a-ordningen er forsøkt håndtert ved faktorestimering på bakgrunn av forholdet mellom de to versjonene i tidligere perioder. For å korrigere for under- eller overdekning i første versjon, justeres første versjonen av a-ordningsdataene med faktorer beregnet ved forskjellen mellom første og andre versjon av samme måned året før på fire-sifret NACE.

Arbeidsforhold som ikke inkluderes i første versjon av a-ordningsdataene skyldes forsinkede meldinger, erstatningsmeldinger for tidligere måneder, samt arbeidsforhold med ulike tidsforsinkelser. Det siste omfatter arbeidsforhold som på grunn av fersk startdato ikke hadde registrert lønn i statistikk månedens referanseuke (definert som den uken hvor datoen den 16. faller i), men med utbetalt lønn måneden etter, samt arbeidsforhold uten lønn i statistikk månedens referanseuke, men med utbetalt lønn både måneden før og etter.

Målefeil

Med målefeil menes feil i data fordi opplysningspliktige misforstår eller mangler systemer for å fremskaffe dataene som etterspørres.

Målefeil knyttet til produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet kan for eksempel skyldes at et foretak med flere underliggende bedrifter registrert med ulike næringskoder, legger inn et arbeidsforhold under feil bedrift. Da vil arbeidsforholdet og tilhørende estimerte timeverk telle som produksjon i feil næring eller falle ut av populasjonen som måles.

For å redusere feilrapporteringer er det utarbeidet en detaljert veiledning for innrapportering, samt innført enkelte kontroller i innrapporteringsløsningen til a-meldingen.

Det kan også tenkes at det virker skjerpene på opplysningspliktige at innrapporterte opplysninger også benyttes til andre formål enn statistikkformål, siden feilrapporteringer i mange tilfeller vil ha direkte påvirkning på bedriften eller arbeidstakeren, eksempelvis i form av feil i skattekort og skattemelding eller grunnlaget for ytelser som administreres av Nav.

Bearbeidingsfeil

Bearbeidingsfeil er feil som oppstår under SSB sin databehandling. Dette kan for eksempel skyldes at korrekte tall blir vurdert som uriktige og derfor feilaktig endret, eller at det gjøres feilvurderinger av hvilke rapporteringsenheter som bør telle med i statistikken. Et aktuelt eksempel kan være feilaktige vurderinger av hvilke arbeidsforhold som bør regnes som aktive i en bestemt måned. Her brukes informasjon om lønn som hovedkriterium, og avvik mellom tidspunktet for utførelse av arbeidet og lønnsutbetalingen kan medføre bearbeidingsfeil.

Modellfeil

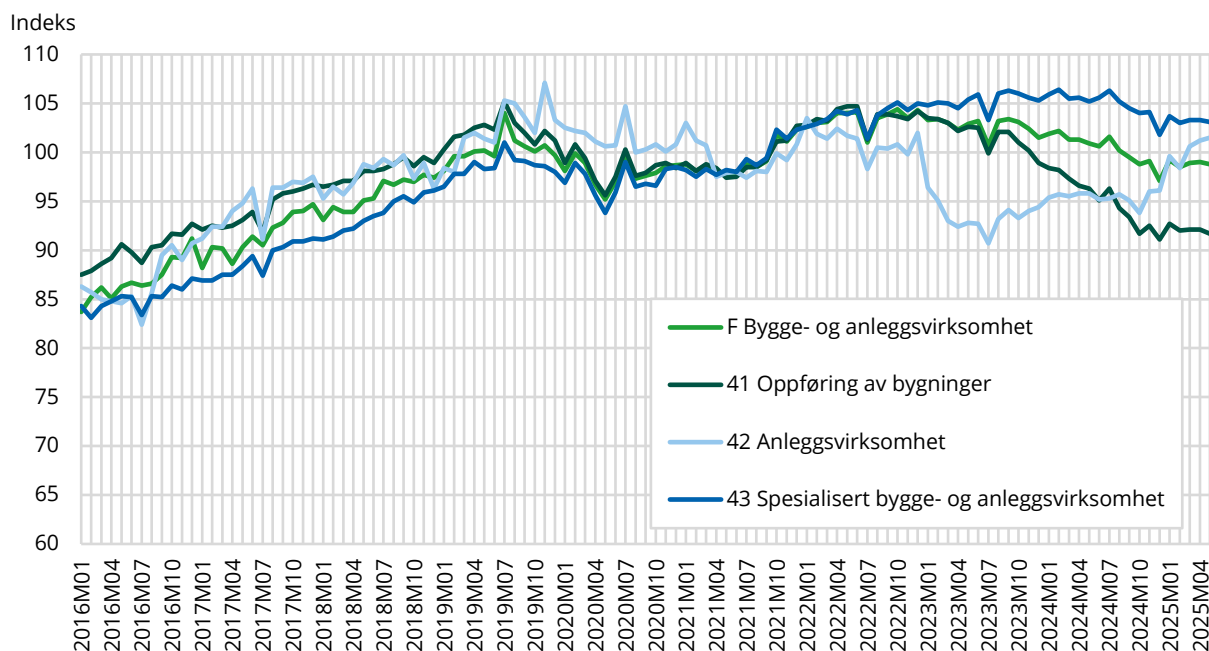
Modellfeil vil si feil knyttet til antakelser gjort i beregningsopplegget, eksempelvis for å utnytte opplysninger om lønn, timeverk og arbeidsforhold som mål på aktivitetsutviklingen i næringen.

Modellfeil kan også være knyttet til feil i sesongjusteringsrutinene. Typiske vanskeligheter er bevegelige helligdager i forbindelse med påske og pinse. Kvaliteten til de sesongjusterte seriene vurderes på bakgrunn av kvalitetsindikatorer generert av X-13ARIMA, samt analyse av figurer som fremstiller sesongjusterte og ujusterte tall.

7. Analyse

Analyse er den sjette hovedprosessen i SSB sin prosessmodell og innebærer kontekstualisering, tolking og forklaring av resultatene.

Figur 7.1 Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, månedlig, sesongjustert (2021 = 100)

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanktabell 13430: Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring, statistikkvariabel og måned.

Figur 7.1 viser utviklingen i produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet fra januar 2016 til juni 2025 for totalaggregatet F Bygge- og anleggsvirksomhet, samt de tre underaggregatene 41 Oppføring av bygninger, 42 Anleggsvirksomhet og 43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet. Av figuren ser vi at alle aggregatene hadde positiv utvikling fra januar 2016 frem til siste halvår av 2019. Alle aggregater unntatt 42 Anleggsvirksomhet nådde et lokalt toppunkt i juli 2019. Næring 42 Anleggsvirksomhet nådde sitt foreløpige høyeste målte aktivitetsnivå i november 2019.

Perioden med positiv utvikling fra januar 2016 frem til siste halvår av 2019 ble etterfulgt av stagnasjon eller negativ utvikling for alle aggregater. Denne utviklingen fortsatte gjennom store deler av koronaperioden, formelt tidfestet til mars 2020-februar 2022. Mens næringene 41 Oppføring av bygninger og 43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet opplevde en betydelig umiddelbar nedgang som følge av nedstengningen i mars 2020, hadde næring 42 Anleggsvirksomhet en slakere negativ utvikling gjennom perioden. I løpet av siste halvår av 2021 snudde utviklingen for alle aggregatene igjen til vekst.

I perioden fra januar 2022 til juni 2025 har utviklingen i aktivitetsnivå for de tre næringene under bygge- og anleggsvirksomhet vært mindre sammenfallende enn tidligere. Etter noen måneder med positiv aktivitetsutvikling hadde næring 41 Oppføring av bygninger negativ utvikling i perioden fra juni 2022 til november 2024, etterfulgt av en periode hvor aktivitetsnivået stabiliserte seg på et lavere nivå som vi ikke har sett siden første halvår av 2017.

Etter en lokal toppregistrering i januar 2022, hadde næring 42 Anleggsvirksomhet en relativt flat utvikling i aktivitetsnivået gjennom 2022. Det ble registrert et nytt lokalt toppunkt i desember 2022, etterfulgt av et kraftig fall i løpet av de første 4 månedene av 2023. I ettertid har aktiviteten hentet

seg sakte, men sikkert inn igjen, men det var først i juni 2025 at aktiviteten nådde igjen nivået den hadde før nedgangen i 2023, med en indeksverdi 0,2 prosentpoeng høyere enn i desember 2022.

Siden starten av 2022 har næring 43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet holdt et relativt høyt aktivitetsnivå, men med tydelig vekst i første del av perioden, og en tydelig nedgang i siste del. Fra januar 2022 til februar 2024 ble det registrert en økning i aktiviteten på 3,7 prosent, etterfulgt av en relativt flat utvikling i første del av 2024, hvor det ble registrert to lokale toppunkt, ett i februar med indeksverdi 106,4 og ett i og juli 2024 med indeksverdi 106,3. Fra juli 2024 til juni 2025 har aktiviteten i næringen falt med 3,9 prosent, og er med dette nede på et lavere nivå enn vi så i januar 2022.

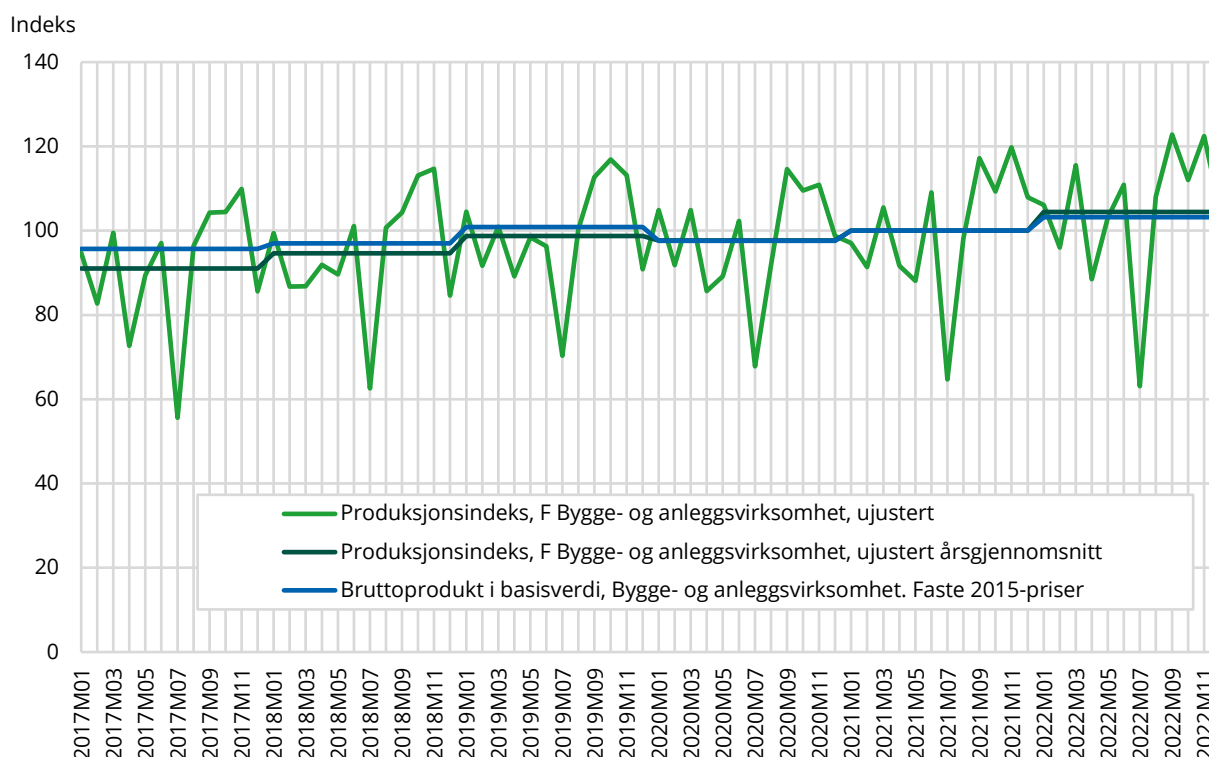
7.1. Sammenligning med andre størrelser

I analyse av resultatene sammenlignes utviklingen i produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet med andre relevante størrelser.

Volumtall fra nasjonalregnskapet

Den månedlige produksjonsindeksen for bygge- og anleggsvirksomhet publiseres med korte tidsfrister og har som formål å gi et første bilde av aktiviteten innen norsk bygge- og anleggsvirksomhet. Det er spesielt interessant å identifisere vendepunkter i økonomien så tidlig som mulig. Generelt sett aksepteres en høyere grad av usikkerhet for korttidsstatistikk enn for årsstatistikk, men over tid bør månedlig produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet ligge nært opp til utviklingen i endelige tall for bruttoprodukt i basisverdi fra nasjonalregnskapet.

Figur 7.2 Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, ujustert og Bruttoproduct i basisverdi, Bygge og anleggsvirksomhet. Faste 2015-priser

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanktabell 13430: Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring, statistikkvariabel og måned, og statistikkbanktabell 09170: Produksjon og inntekt, etter år, næring og statistikkvariabel.

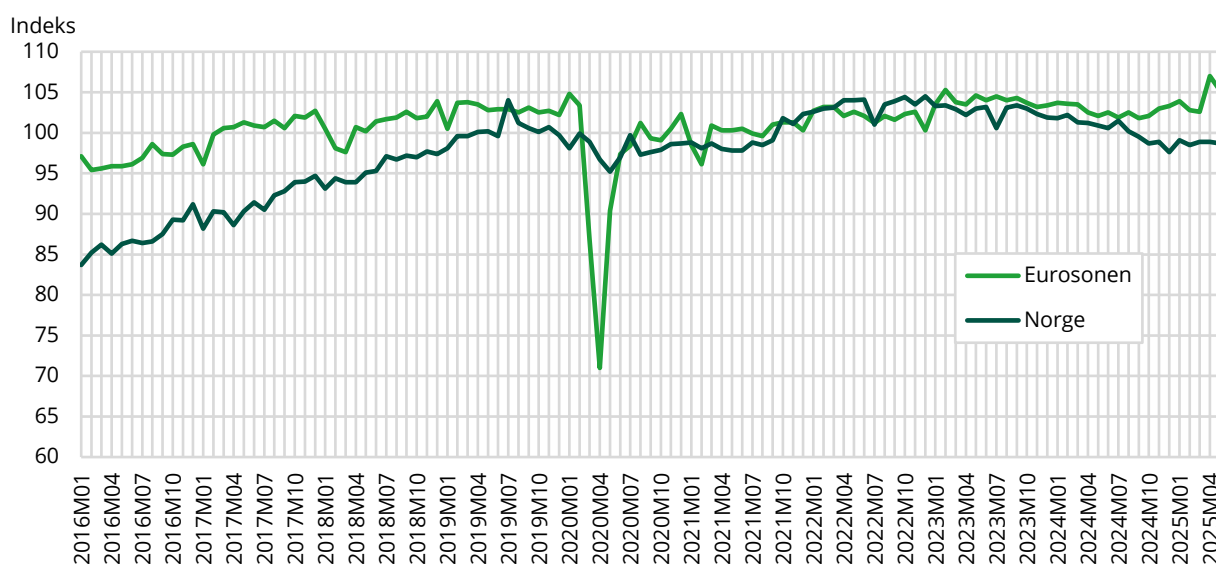
Figur 7.2 viser at ujustert årsgjennomsnitt for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet hadde en brattere økning i perioden 2017-2022, sammenlignet med bruttoprodukt i basisverdi fra

nasjonalregnskapet. I perioden 2017 til 2022 var den gjennomsnittlige årlige økningen i produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet på 2,8 prosent. Til sammenligning hadde bruttoprodukt i basisverdi med faste 2015-priser en gjennomsnittlig årlig økning på 1,6 prosent.

EU- og EØS-land

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet er innlemmet i [EBS-forordningen \(eur-lex.europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu) som Norge er pålagt å følge på linje med alle EU- og EØS-land. Forordningen sikrer sammenlignbar statistikk på tvers av EU- og EØS-land, og på tvers av ulike næringer og statistikker. En sammenligning av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet i Norge og eurosonen i perioden januar 2016 til mai 2025 vises i figur 7.3. Tall for eurosonen inkluderer de 20 landene som har valgt euro som valuta per 2025.

Figur 7.3 Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, sesongjustert (2021 = 100), Norge og eurosonen

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanktabell 13430: Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring, statistikkvariabel og måned, [Eurostat, Production in construction - monthly data, sts_copr_m](https://www.eurostat.ec.europa.eu/databrowser/default).

Figur 7.3 viser at bygge- og anleggsvirksomheten i Norge hadde en kraftigere økning enn eurosonen i perioden 2016-2019, samt at fallet i bygge- og anleggsaktiviteten i april 2020 som følge av koronapandemien var mye kraftigere i eurosonen enn hva vi så i Norge. Etter det innledende sjokket som følge av innføring av de første koronatiltakene, tok imidlertid aktiviteten i eurosonen seg raskt opp igjen.

Etter pandemien har aktivitetsutviklingen i Norge og euroområdet vært mer sammenfallende. Den høyeste aktiviteten som hittil er målt innen norsk bygge- og anleggsvirksomhet ble registrert i desember 2022, mens eurosonen nådde et lokalt toppunkt i februar 2023. Etter dette ble det registrert en svak nedgang i aktiviteten både i Norge og eurosonen som varte fram til midten av 2024.

I andre halvdel av 2024 har imidlertid utviklingen i de to seriene gått i motsatt retning. Mens bygge- og anleggsvirksomheten i eurosonen har hatt en tydelig aktivitetsvekst, og nådde sitt globale toppunkt i april 2025, opplevde norsk bygge- og anleggsvirksomhet at den negative utviklingen tiltok i siste halvår av 2024, før den i siste halvdel av året stabiliserte seg på et nivå vi ikke har sett siden 2021.

Private statistikktilbydere

Utviklingen i bygge- og anleggsmarkedet følges tett av mange ulike interessenter, og er interessant både for privatpersoner, markedsaktører, makroøkonomer og andre ekspertbrukere. Det finnes mange private tilbydere av tallstørrelser som kan belyse utviklingen i deler av bygge- og anleggsmarkedet. Bransjeforeninger, markedsanalysemiljø og markedsaktører produserer egne tall om næringen. Til tross for at disse ofte har ulike formål og dekker ulike definisjonsmessige størrelser, kan det være relevant å se noen av disse tallene i sammenheng med SSB sin produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet.

En fordel med den offisielle statistikken produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet er at den produseres etter metoder, krav og klassifikasjoner utarbeidet av Eurostat, og derfor er direkte sammenlignbar med resultater fra alle EU- og EØS-land.

7.2. Usikkerhet og revisjon av statistikken

Siden statistikken er basert på en tilnærmet fulltelling av populasjonen, er det ikke relevant å beregne utvalgsusikkerhet som for statistikk basert på utvalgsundersøkelser. Aktuelle kilder til usikkerhet i de beregnede størrelsene er i hovedsak knyttet til feiltypene beskrevet i avsnitt 6.5.

I [Statistics Explained. Short-term business statistics - revisions \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu) skiller Eurostat mellom rutinemessige, planlagte revisjoner, revisjon som skyldes endringer i metode eller skifte av basisår, samt revisjoner for å korrigere feil.

Rutinemessig revisjon er i noen tilfeller nødvendig for å møte de korte tidsfristene for korttidsstatistikk, også der hvor datagrunnlaget er mangelfullt i en tidlig fase. Mange europeiske korttidsstatistikker publiseres derfor først som foreløpige tall, som senere revideres ved tilgjengelighet av bedre datagrunnlag. For produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet foretas planlagte revisjoner av foregående måned ved hver publisering, for å fase inn oppdaterte opplysninger fra a-ordningen. De oppdaterte opplysningene inneholder både forsinkede rapporteringer som har kommet inn etter frist og rettinger av tidligere innsendte besvarelser. Det er større usikkerhet knyttet til foreløpige tall enn til endelige tall.

Hvert femte år endres basisåret, det vil si referanseåret hvor gjennomsnittet av indeksen er satt lik 100. Revisjoner av statistikken som følge av endring av basisår medfører endring i indeksverdiene, men ikke i utviklingen fra periode til periode.

Dersom det oppdages feil i datagrunnlaget eller metoden kan statistikken revideres tilbake i tid. Det gis spesifikk informasjon på statistikksidene ved revisjoner av statistikken tilbake i tid som følge av skifte av basisår eller feilkorrigeringer.

Som kvantitative revisjonsindikatorer beregnes årlig gjennomsnittlig revisjon (MR) og gjennomsnittlig absolutt revisjon (MAR) ved bruk av formlene under. Forkortelsen MR står for mean revision og MAR for mean absolute revision.

$$MR = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n (X_{Lt} - X_{Pt})$$

$$MAR = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n |X_{Lt} - X_{Pt}|$$

For en måned t er revisjonen R definert som differansen mellom et senere estimat X_{Lt} ("Later estimate"), og et tidligere estimat X_{Pt} ("Preliminary estimate").

MR og MAR rapporteres også til Eurostat. Resultater for 2024 er gjengitt i tabell 7.1 under.

Tabell 7.1 Gjennomsnittlig og gjennomsnittlig absolutt revisjon av produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, 2024

	Gjennomsnittlig revisjon (MR)	Gjennomsnittlig absolutt revisjon (MAR)
12-månedersendring, ujusterte serier	0,038	0,276
12-månedersendring, kalenderjusterte serier	0,056	0,273

Kilde: SSB

8. Formidle

Formidle er den syvende hovedprosessen i SSB sin prosessmodell. Etter at statistikken er utarbeidet, tolket og analysert, skal statistikken formidles til brukerne.

8.1. Publisering på ssb.no

All publisering av statistikk, analyser og lignende på ssb.no meldes i SSB sin statistikkalender minimum tre måneder før planlagt publisering. Dette prinsippet og andre prinsipper knyttet til publisering på ssb.no er forankret i SSB sin formidlingspolitikk og skal sikre at alle brukere har lik tilgang på informasjonen på samme tidspunkt. Forberedelse, utarbeidelse og formidling av statistikken følger SSB sine ordinære rutiner.

Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet publiseres månedlig under [egne statistikksider på SSB sin nettside \(ssb.no\)](#). Foreløpig versjon av statistikken publiseres om lag 25 dager etter referansemånedens utløp og baserer seg på første tilgjengelige versjon av a-ordningsdata. Samtidig med publisering av foreløpige tall for den nyeste statistikk måneden, publiseres endelige tall for måneden før, basert på oppdaterte a-ordningsdata. Siste publiserte månedsverdier må derfor anses som foreløpige tall, mens foregående månedsverdier er endelige.

Nyhetsartikkel

En gang i kvartalet publiseres en artikkel på ssb.no som beskriver de publiserte tallene for produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet. Artikkelen inneholder tekst, ordforklaringer, faktabokser, figurer og tabeller for å gjøre statistikken mer tilgjengelig. Artikkel og tall i Statistikkbanken gjøres tilgjengelige på ssb.no klokken 08.00 på publiseringdagen.

Statistikkbanken

Det publiseres to tabeller i Statistikkbanken:

13430 Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring (SN2007) (2021=100), som inneholder månedlige indekser

13431 Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet, etter næring (SN2007) (2021=100), med årlige indekser.

Om statistikken

«Om statistikken» er en egen del av statistikkssidene til hver statistikk som inneholder oppdatert dokumentasjon, begreper, bakgrunn og metode.

8.2. Rapportering til Eurostat

Fristen for rapportering til Eurostat (EU sitt statistikkontor) er én måned og 15 dager etter statistikk månedens utløp. Rapporteringen til Eurostat går automatisk samtidig med publisering på ssb.no. Overføringen til Eurostat foregår via Statistikkbanken i en SDMX-løsning (Statistical Data And Metadata xChange) tilpasset gjeldende forordning. Tallene publiseres også i en egen statistikkbank på [Eurostat sine nettsider \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat), hvor man kan finne sammenlignbar statistikk for EU, euroområdet, samt enkeltland innenfor EU og EØS, og omtales under [Statistics Explained. Construction production \(volume\) index overview \(ec.europa.eu\)](#).

8.3. Konfidensialitet

Ansatte i SSB har taushetsplikt.

SSB offentliggjør ikke tall dersom det er fare for at oppgavegivers bidrag kan avsløres. Dette medfører at tall som hovedregel ikke blir publisert dersom færre enn tre enheter ligger til grunn for en celle i tabellen, eller hvis en eller to oppgavegiveres bidrag utgjør en svært stor del av celletotalen. I produksjonsindeksen for bygge- og anleggsvirksomhet sikres konfidensialitet ved at man aggregerer tall og slår sammen næringer der det er få dominerende aktører. På denne måten sikrer man at ikke enkeltenheter kan identifiseres i statistikken.

SSB kan gjøre unntak fra hovedregelen dersom det følger av krav til statistikk i EØS-avtalen, oppgavegiver er offentlig myndighet, oppgavegiver har samtykket, eller når opplysninger som avsløres er åpent tilgjengelig i samfunnet.

SSB-fortrolige mikrodata: Innsamlede opplysninger er underlagt taushetsplikt (Statistikklovens § 8) og blir oppbevart og eventuelt tilintetgjort på en forsvarlig måte. Bruk av data skjer i samsvar med de krav som stilles av Datatilsynet.

Serier som ikke publiseres: Offentliggjøring skjer i samsvar med § 7 i Statistikkloven, samt SSB sine egne regler for konfidensialitet. Hovedregelen er et man ikke offentliggjør data dersom disse på noen måte kan spores tilbake til oppgavegiver. Dette medfører at tall som hovedregel ikke blir publisert dersom færre enn tre enheter ligger til grunn for en celle i tabellen, eller hvis en eller to oppgavegiveres bidrag utgjør en svært stor del av celletotalen. Som hovedregel er alle serier som ikke publiseres å anse som fortrolige data.

Bearbeidede data som ikke er offentliggjort: Tallmateriale som ikke er offentliggjort har status som SSB-fortrolige data. Dette innebærer at de ikke gjøres tilgjengelig uten særskilt godkjenning.

8.4. Arkivering av data

Etter at statistikken er publisert arkiveres statistikkfilene som ligger til grunn for statistikkproduktet. Både grunnlagsdata og de endelige filene bak de publiserte tallene arkiveres. Dataene blir lagret på en sikker og velorganisert måte, inkludert beskrivelse av metadataene, etter standard prosedyre benyttet i SSB.

Referanser

- Berge, Christoffer, Bakke, Stine og Bye, Knut Snellingen (2023). Registerbasert lønns- og sysselsettingsstatistikk basert på a-ordningen. <https://doc.ameld.ssb.no/>
- EF (1998). Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998R1165>
- Eurostat (2021). European business statistics methodological manual for compiling the monthly index of production in construction. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/13927423/KS-GQ-21-019-EN-N.pdf/b4dddb05-610c-2015-1f83-681666a29cdb?t=1638974775795>
- Eurostat (2019). REGULATION (EU) 2019/2152 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 27 November 2019 on European business statistics, repealing 10 legal acts in the field of business statistics. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2152>
- Eurostat (2024). Statistics Explained, Construction production (volume) index overview. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Construction_production_\(volume\)_index_overview#Data_sources](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Construction_production_(volume)_index_overview#Data_sources)
- Eurostat (2025). Data Browser. Production in construction. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teis500/default/table?lang=en&category=ts.ts.t_sts_cons
- Eurostat. Statistics Explained. Short-term business statistics – revisions. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Short-term_business_statistics_-_revisions
- Gillund, Astrid og Thomassen, Arild (2002). Rapport 2002/33 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg». <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/attachment/138325?ts=14111e32d78>
- Jule, Randi (1997). Rapport 97/1 «Produksjonsindeks for og anlegg». <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/produksjonsindeks-for-bygg-og-anlegg>
- Moe, Caroline, Wang, Jan-Henrik (2021). Endringer og utvidelser i SSBs-konjunkturstatistikk. <https://www.ssb.no/varehandel-og-tjenesteyting/artikler-og-publikasjoner/endringer-og-utvidelser-i-ssbs-konjunkturstatistikk>
- Nav (2025). Om Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret). <https://www.nav.no/arbeidsgiver/aa-registeret>
- Skatteetaten (2025a). A-meldingen. <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/>
- Skatteetaten (2025b). Utenlandske arbeidsgivere – opplysningsplikt i a-meldingen. <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/veiledning/spesielle-grupper/utenlandske-arbeidsgivere--opplysningsplikt-i-a-meldingen/>
- SSB (1992). Standard for klassifisering av bygge- og anleggsprosjekter. <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/41>
- SSB (2007). Standard for næringsgruppering (SN). <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6/>
- SSB (2012a). Begreper i nasjonalregnskapet. <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/metoder-og-dokumentasjon/begreper-i-nasjonalregnskapet>

SSB (2012b). Standard for institusjonell sektorgruppering.

<https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/39>

SSB (2019). Kodeliste for registerenhetstype (BoF). <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/322>

SSB (2021). Standard for organisasjonsform (BoF). <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/35>

SSB (2024). Variabeldefinisjon. Utførte timeverk.

<https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/1794/nb>

SSB (2025a). Produksjonsindeks for bygge- og anleggsvirksomhet. <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/bygg-og-anlegg/statistikk/produksjonsindeks-for-bygge-og-anleggsvirksomhet>

SSB (2025b). Statistikk om Næringenes økonomiske utvikling. <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/virksomheter-og-foretak/statistikk/naeringenes-okonomiske-utvikling>

SSB (2025c). Statistikk om Sykefravær. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/arbeidsmiljo-sykefravaer-og-arbeidskonflikter/statistikk/sykefravaer>

SSB (2025d). Årsrapport 2024. <https://www.ssb.no/omssb/ssbs-virksomhet/planer-og-meldinger/statistisk-sentralbyras-arsrapport/arsrapport-2024>

SSB Prosessmodell for statistikkproduksjon. <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/prosessmodell-for-statistikkproduksjon>

Storbråten, Berit (2017). Notat 2017/41 «Produksjonsindeks for bygg og anlegg».

<https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/produksjonsindeks-for-bygg-og-anlegg-2017>

Vedlegg A: Ferie- og virkedager 2016-2030

Tabell A1 Antall virkedager per måned 2016-2030

Måned	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Januar	20	22	22	22	22	20	21	22	22	22	21	20	21	22	22
Februar	21	20	20	20	20	20	20	20	21	20	20	20	21	20	20
Mars	20	23	20	21	22	23	23	23	19	21	22	20	23	20	21
April	21	17	20	19	19	19	18	17	21	19	19	22	17	20	19
Mai	19	20	19	20	19	18	20	19	19	20	18	19	20	19	20
Juni	22	21	21	19	21	22	21	22	20	20	22	22	21	21	19
Juli	21	21	22	23	23	22	21	21	23	23	23	22	21	22	23
August	23	23	23	22	21	22	23	23	22	21	21	22	23	23	22
September	22	21	20	21	22	22	22	21	21	22	22	22	21	20	21
Oktober	21	22	23	23	22	21	21	22	23	23	22	21	22	23	23
November	22	22	22	21	21	22	22	22	21	20	21	22	22	22	21
Desember	21	19	18	19	21	22	21	19	19	20	21	22	19	18	19

Kilde: Nasjonalregnskap (intern katalog).

Tabell A2 Antall feriedager per måned 2016-2030

Måned	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Januar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Februar	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Mars	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1,67	2	1	2	1
April	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1,33	1	2	1	2
Mai	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Juni	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Juli	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
August	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
September	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oktober	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
November	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Desember	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Kilde: Nasjonalregnskap (intern katalog).